

Wetsus steeds belangrijker internationaal watertechnologie-instituut

In totaal zo'n 600 voor een groot deel internationale bezoekers kwamen op 1 en 2 oktober naar Leeuwarden voor het negende Wetsus-congres met als titel 'Societal challenges: call for innovative water technology'. Wetenschappelijk directeur Cees Buisman maakte in zijn openingstoespraak meteen duidelijk wars te zijn van allerlei trends en vast te willen houden aan de onderzoeksthema's die jaren geleden de basis legden voor Wetsus. De proeven en experimenten die op de laboratoria van het instituut uitgevoerd worden, laten volgens verschillende sprekers op het congres zien hoe de toekomst van de watertechnologie er uit gaat zien.

Bij Wetsus is inmiddels een 90-tal bedrijven aangesloten en zo'n 17 kennisinstellingen. De huidige accommodatie in het gebouw van hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden wordt in 2014 ingewisseld voor een gloednieuw complex aan de rand van het stadscentrum. De financiering van Wetsus (rijks subsidie) is de laatste jaren wat ingewikkelder geworden, hetgeen Buisman enige zorgen baart. Maar ten opzichte van de rest van Nederland ontvangt Leeuwarden dit jaar een groter aandeel van de rijks gelden.

De watertechnologiesector kent wereldwijd een flinke groei. In Nederland bedraagt de jaarlijkse groei zo'n tien procent, maar in China groeide deze markt het afgelopen jaar met ongeveer 34 procent. Voor Bertrand van Ee van Royal HaskoningDHV aanleiding om in Leeuwarden aandacht te vragen voor een versterking van de watersector (lees: minder versnippering). "We moeten onze waterprojecten meer in de etalage zetten". Een soortgelijke oproep kwam van Bertholt Leeftink, de directeur-generaal Innovatie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Hij riep op vooral samen te werken op regionaal terrein.

Cees Buisman

De winnaar van de Marcel Mulderprijs 2012 David Vermaas helemaal rechts en aan weerszijden van burgemeester Crone van Leeuwarden de winnaars van de extra prijs: Ran Zhao en Fei Liu.

Bouwers grote zuiveringsinstallaties iets minder pessimistisch

Tussen de eerste en tweede congresdag is in Leeuwarden het WaterWonderLab geopend. Het is een nieuwe tentoonstelling in het Natuurmuseum, bedoeld voor kinderen die daar kunnen experimenteren op het gebied van watertechnologie. Het lab is tot stand gekomen met steun van onder andere Wetsus en Vitens.

TKI

Die samenwerking komt er in ieder geval tussen Wetsus en enkele grote kennisinstituten als KWR, NWO en TNO. In plaats van een TTI (toptechnologisch instituut) gaat het vanaf volgend jaar om TKI's (Topconsortia voor Kennis en Innovatie) op drie gebieden: watertechnologie, deltatechnologie en maritieme technologie. Directeur Peter Vermaat van Evides wordt de voorzitter van TKI Watertechnologie. Van het beschikbare geld gaat straks een kwart naar innovaties. Verder wordt samenwerking tussen private en publieke waterbedrijven gestimuleerd en wordt een eigen inbreng van de deelnemende partijen gevraagd van 30, later 40 procent.

De nieuwe constructie moet leiden tot meer afstemming op onderzoeksgebied, meer uitwisseling van kennis en ervaringen en een snellere commerciële toepassing van de ontwikkelde watertechnologie.

Arbeidsmarkt

Daarom is het ook van belang dat er voldoende kennis op watergebied blijft bestaan. Tot 2020 zullen echter alleen in Nederland al zo'n 40.000 mensen verdwijnen van de arbeidsmarkt. En daartegenover staat een veel geringere aanwas van jongeren vanuit de opleidingen. Bovendien is de kennis van jongeren van de watersector niet groot. Dit probleem moet de watersector veel zorgen baren, aldus Thecla Bodewes van de Topsector Water. In Nederland studeren meer buitenlanders dan Nederlanders. Huiberdien Sweeris van het Netherlands Water Partnership kondigde in Leeuwarden een technische onderwijsmarathon aan die in de tweede week van november zal plaatsvinden. Getracht wordt zo veel mogelijk gastdocenten bij elkaar te krijgen.

Marcel Mulderprijs

De Marcel Mulderprijs die tijdens het jaarlijkse Wetsuscongres uitgereikt wordt, ging dit jaar naar David Vermaas (TU Twente) voor zijn onderzoek op Wetsus naar het winnen van energie uit de Afsluitdijk. Hij ontving de prijs met een geldbedrag van 5000 euro uit handen van burgemeester Ferd Crone, die de zieke Margreeth de Boer verving. Dit jaar werden ook twee extra prijzen van 1500 euro uitgereikt. Deze gingen naar twee buitenlandse studenten van Wetsus: Ran Zhao en Fei Liu, die onderzoek doen naar ontziltingstechnieken.

Als vanouds vraagt het bedrijfsleven, ook dat in de watersector, aan het Rijk meer geld ter ondersteuning van investeringen in nieuwe technologieën én om overbruggingskredieten, voorfinanciering van grote projecten en exportgaranties. Dat gebeurde ook tijdens de bijeenkomst 'Ondernemen in de waterindustrie', een initiatief van Management Producties op 25 september in het RDM-innovatiedok in Rotterdam. Toch was wat optimisme te bespeuren bij de grote waterbedrijven.

Andijk II (foto: PWN).

Zo'n 60 mensen waren daarheen gekomen, onder wie zo'n 15 sprekers en vertegenwoordigers van de organisatie. Onder leiding van Joost Timmerman, nog even voorzitter van Aqua Nederland, werd aanvankelijk vooral gepraat over wat de Topsector Water voor het waterbedrijfsleven kan betekenen. Later in de middag probeerde Hans Huis in 't Veld van de Topsector Water dat te verduidelijken, waarbij hij verwees naar de nieuwe Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) (zie ook het verslag van het Wetsus-congres hiernaast) die het bedrijfsleven moeten steunen in zijn streven naar export van producten en diensten naar het buitenland.

Verskillende sprekers klaagden er echter over dat afzet van producten in Nederland ook niet eenvoudig is. Zo meldde John Heesters van Bosman Watermanagement dat projecten van zijn bedrijf (filtratietechnieken) in het buitenland beter lopen dan in eigen land.

Ronald Folbert van Imtech komt daarentegen ook nogal wat hobbels tegen in het buitenland. In Egypte zuivert het bedrijf het afvalwater van een spijkerbroekenfabrikant met keramische membranen en elektrocoagulatie. De problemen lagen vooral bij de beperkte kennis van waterzuivering bij het Turkse bedrijf.

PWN

Peer Kamp van PWN Technologies, een dochtermaatschappij van PWN die innovaties

van het moederbedrijf in met name het buitenland probeert te vermarkten, trok de belangstelling van de aanwezigen met zijn presentatie van de plannen voor Andijk III, de eerste economisch haalbare keramische membraaninstallatie gekoppeld aan ionenwisseling, die in Singapore inmiddels getest is en waarbij geen ijzeroxide en natronloog meer nodig is. RWB gaat de installatie bouwen. PWN Technologies heeft op zich geen problemen met de financiering van projecten in het buitenland, maar zit wel regelmatig verlegen om een overbruggingskrediet.

Volgens Paul Roeleveld van Royal HaskoningDHV moeten Nederlandse bedrijven vooral beter met elkaar samenwerken en elkaar meer gunnen. Daar ontbreekt het nu vaak aan, meent hij. Waar het volgens dagvoorzitter Joost Timmerman aan ontbreekt is een groot bedrijf dat de Nederlandse watersector in het buitenland vertegenwoordigt. Niemand van de aanwezige vertegenwoordigers van bedrijven voelde zich echter voor deze rol geschikt.

Wim van Vierssen (KWR) ten slotte pleitte voor veel meer experimenten met nieuwe technologieën. Nederlandse waterproducten moeten de wereldstandaard worden, zo liet hij zijn gehoor weten.